

POSTANOWIENIE

28 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Aleksander Stępkowski

na posiedzeniu niejawnym 28 kwietnia 2026 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku B.P.

z udziałem B.S., C.S., H.S., J.S., S.S., J.S.1, K.B. i M.B.

o stwierdzenie nabycia spadku po K.K.,

na skutek skargi kasacyjnej C.S.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu

z 27 listopada 2025 r., I Ca 304/23,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 27 listopada 2025 r. Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu, w sprawie z wniosku B.P., z udziałem B.P., o stwierdzenie nabycia spadku po K.K., na skutek apelacji uczestnika C.S. od postanowienia Sądu Rejonowego w Nisku z 28 lutego 2025 r., oddalił apelację (pkt I) oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania (pkt II).

Postanowienie zostało zaskarżone przez uczestnika C.S.. Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uczestnik wskazał, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne oraz istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych.

Wnioskodawca nie złożył skutecznie odpowiedzi na skargę kasacyjną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Konieczna selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu odbywa się w drodze badania zasadności wniosku skarżącego o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Przesłanki pozytywnej weryfikacji tego wniosku określa art. 398⁹ § 1 k.p.c. Są nimi: (1) występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego; (2) istnienie potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów; (3) nieważność postępowania lub (4) oczywista zasadność skargi. Dokonując tej weryfikacji, Sąd Najwyższy bada jedynie to, czy w sprawie zaistniała przynajmniej jedna z przesłanek uzasadniających wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania, nie zaś podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozstrzygnięte dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia twierdzenia, że występuje ono w danej sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 28 listopada 2003 r., II CK 324/03, 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, 26 września 2005 r., II PK 98/05, 10 maja 2019 r., I

CSK 627/18). Zagadnienie przedstawione w skardze kasacyjnej nie spełnia powyższego kryterium.

Strona skarżąca wskazała, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne dotyczące oceny: czy pod pojęciem zasady swobody testowania, czy też swobodnego wyrażenia woli przez testatora w rozumieniu art. 92 § 1 pkt 5 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie w zw. z art. 944 § 2 k.c. należy rozumieć odczytanie przez notariusza testatorowi treści testamentu z zapisem windykacyjnym podyktowanej przez osobę trzecią i jedynie potwierdzenie treści gotowego testamentu przez testatora podyktowanego przez osobę trzecią. Czy jako stan wyłączający świadome lub swobodne wyrażenie woli w rozumieniu art. 945 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 82 k.c. należy zakwalifikować podyktowanie notariuszowi treści testamentu i zawartych w nim zapisów windykacyjnych przez osobę obdarowaną przy jednoczesnym udziale tej osoby przy wszystkich czynnościach notarialnych dotyczących sporządzenia testamentu tj. przy wyrażeniu woli przez testatora, odczytaniu i podpisaniu testamentu? Czy jako stan wyłączający świadome lub swobodne wyrażenie woli przez testatora w rozumieniu art. 945 §1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 82 k.c. należy traktować potwierdzenie przez testatora woli osoby trzeciej odczytanej przez notariusza testatorowi, podpisanej przy jednoczesnym udziale tejże osoby trzeciej przy ww. czynnościach notarialnych z udziałem testatora? Czy jako stan wyłączający świadome lub swobodne wyrażenie woli przez testatora w rozumieniu art. 945 §1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 82 k.c. należy traktować udział wszystkich osób ujętych w testamencie przy wszystkich czynnościach notarialnych dotyczących sporządzenia testamentu, tj. przy wyrażeniu woli przez testatora odczytaniu i podpisaniu testamentu.

Należy podkreślić, że tak sformułowane zagadnienia nie mają związku ze sprawą, w dużym stopniu są oparte na twierdzeniach faktycznych skarżącego, które nie znajdują oparcia w ustaleniach sądów. Należy wyraźnie zaznaczyć, że jest rzeczą naturalną, że spadkodawca może niekiedy pragnąć skonsultować się z bliskimi np. ich preferencje co do przyszłych korzyści ze spadku po nim i sporządzenie testamentu zgodnie z takimi preferencjami nie może samo w sobie stanowić o jego wadliwości, jeżeli nie doszło do naruszenia swobody testowania. Dopuszczalną praktyką jest uprzednie sporządzanie projektu dokumentu, również przez notariusza, fakt zaś sporządzenia projektu aktu notarialnego nie determinuje jego ważności. W ustaleniach

faktycznych orzeczenia jest przyjęte, że notariusz zeznała, że z całą pewnością Testatorka swoją wolę wyartykułowała w jej obecności, jak również podpisała gotowy dokument. Nie ma zatem jakichkolwiek podstaw do rozważenia stosowania art. 945 §1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 82 k.c.

Te same zagadnienia, jedynie przedstawione jako rodzące potrzebę wykładni przepisów prawnych, przedłożono jako uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania na mocy art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Ponieważ jednak – ze względów wskazanych powyżej – sformułowane wątpliwości nie mają związku ze sprawą, należało uznać, że również w tym zakresie, wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zasługuje na uwzględnienie.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Aleksander Stępkowski

(Ł.W.)

[SOP]